

## **Annex 4**

### **Competències transversals**

Les competències transversals es treballen des de totes les àrees, matèries, àmbits i projectes. Connecten directament amb les competències clau establertes a la Recomanació del Consell de la Unió Europea de 22 de maig de 2018 relativa a les competències clau per a l'aprenentatge permanent, i també amb el desenvolupament de les competències de caràcter transversal o global que recull l'Oficina Internacional d'Educació de la UNESCO.

En aquest decret es determinen quatre competències transversals:

#### **1. Competència ciutadana**

Consisteix a implicar-se en la comunitat per garantir i defensar el lliure exercici dels drets econòmics, socials i culturals (perspectiva de gènere, drets humans, drets civils, salut, educació, alimentació, cultura...), promovent la defensa de la dignitat de les persones en un context de sostenibilitat ambiental, econòmica i social. També implica adoptar perspectives multiculturals, multireligioses i multilingües que abracen la diversitat com un actiu enriquidor.

D'una banda, implica el desenvolupament de la consciència cívica, en què l'alumne o alumna analitza la pròpia identitat i que requereix la comprensió crítica de la realitat social, política, científica, ecològica i econòmica des d'un punt de vista local i alhora global, per tal de dirigir accions per a la seva millora. Es relaciona amb l'exercici d'una ciutadania democràtica, crítica i compromesa que garanteix l'exercici dels drets civils i polítics i que té com a eix els drets, els deures i les responsabilitats que es desprenen dels drets humans i de la cultura de la pau. També suposa la construcció d'una ciutadania que potencii l'equitat entre homes i dones per tal de treballar per l'eliminació de la discriminació per raó de gènere, sexe i opció afectiva sexual, en una societat democràtica, plural, solidària i cohesionada dins la diversitat, a través de la posada en pràctica d'accions que comportin compromisos individuals i treball col·laboratiu.

D'altra banda, es desenvolupa a través de la consciència global i sostenibilitat, que consisteix a valorar, garantir i defensar la riquesa i la diversitat de sabers des de la perspectiva intercultural i de la justícia social. Els i les alumnes han de prendre consciència que són ciutadans d'un món global i que les seves actuacions estan condicionades per les decisions polítiques i econòmiques que es prenen tant a escala local com global. Implica també el compromís amb un entorn saludable, a través del desenvolupament d'estils de vida que respectin els recursos ambientals i que constitueixin el motor d'un desenvolupament humà, social i econòmic sostenible.

Finalment, la competència ciutadana requereix el tractament globalitzat de problemes complexos, a través de la identificació de les característiques i els components d'aquests tipus de problemes del món real. El tractament globalitzat interrelaciona els sabers de diversos camps de coneixement i creació per abordar les situacions des de la seva complexitat i aportar, si escau, propostes de solució. En aquest sentit, els objectius de desenvolupament sostenible ofereixen una gran diversitat de contextos a partir dels quals es poden treballar aquests tipus de propostes.

#### **2. Competència emprenedora**

Consisteix en un procés social i dinàmic en què les persones, individualment o amb col·laboració, identifiquen oportunitats per innovar i actuar transformant les idees en

projectes en un context real. Implica una actitud proactiva, de saber-se capaç de proposar, d'organitzar una idea que parteix del propi interès o d'un interès col·lectiu, que suposa prendre decisions, i requereix ser responsable de les pròpies accions. Implica que l'alumne o alumna es conegui a si mateix, les seves fortaleses i debilitats, per tal de ser eficaç en la presa de decisions.

Es desenvolupa a través de situacions en les quals cal prendre la iniciativa davant d'una idea o projecte que s'ha imaginat, que impliquen la seva planificació, desenvolupament i avaluació. Això no es pot fer sense exercitar el pensament crític, que consisteix a analitzar, interpretar i avaluar amb criteris lògics i des d'una perspectiva ètica tant la consistència dels raonaments, com la pertinença de les decisions, les conseqüències derivades d'un acte o la resolució d'una problemàtica, per tal de prendre decisions i actuar conseqüentment.

En paral·lel, el pensament creatiu ajuda en l'establiment de noves associacions d'idees per generar solucions eficaces, originals, flexibles i innovadores. i convertir-les en accions per satisfer les necessitats tant individuals com col·lectives. D'aquesta manera, es pot fer recerca i resoldre problemes; és a dir, es mobilitzen els coneixements i recursos, com diverses formes de pensament (raonament lògic, inductiu, hipotètic-deductiu) i s'apliquen estratègies i tècniques adequades per tal d'implementar un mètode estructurat que permeti trobar respostes a preguntes o resoldre problemes.

Finalment, la competència emprenedora es relaciona amb la gestió de la informació i la comunicació, que consisteix a cercar la informació en fonts diversificades (digitals i no digitals), analitzar-la, contrastar-la, sintetitzar-la i valorar-ne la fiabilitat per tal de construir coneixement i possibilitar la presa de decisions fonamentades i l'elaboració de produccions posteriors. També inclou la utilització de diferents llenguatges com a instrument de representació, interpretació i comprensió de la realitat, de construcció i transmissió del coneixement i d'organització i autoregulació del pensament, les emocions i la conducta.

### **3. Competència personal, social i d'aprendre a aprendre**

La capacitat d'adaptació a nous contextos en un entorn en evolució contínua exigeix implicar-se de manera activa, autònoma i permanent en l'aprenentatge, així com en l'actualització constant dels coneixements i en l'adquisició de noves habilitats. Aquesta competència es relaciona amb l'autoregulació de l'aprenentatge, l'autoconeixement i l'autoestima, el benestar emocional, la col·laboració i el treball en equip.

L'alumne o alumna ha de construir un model personal de reflexió i d'acció que li permeti ser progressivament més autònom en l'aprenentatge a través de l'aplicació d'estratègies cognitives, metacognitives i motivacionals.

També ha de conèixer-se ell o ella mateix, respectar-se i valorar-se; per tant, créixer en l'autoestima i comprendre's i acceptar-se a si mateix, en un context social i plural. Esdevé la base del benestar emocional i social. En aquest sentit, l'alumne o alumna ha d'identificar les emocions que experimenta i regular els sentiments i les conductes que se'n deriven per assolir un estat de benestar personal i social, així com de resiliència. Igualment, ha de poder gestionar els reptes i canvis de la realitat i harmonitzar-los amb els objectius personals.

És important que l'alumne o alumna pugui treballar amb altres persones intercanviant idees i compartint responsabilitats, en un context de respecte i valoració, per tal

d'aconseguir un objectiu comú. Implica també la resolució positiva de conflictes (negociació, convivència, respecte, empatia) i l'adaptació social i la convivència, en el context de la cultura de la pau. També, que participi activament amb altres persones en la realització conjunta d'un projecte o acció, amb actitud cooperativa i col·laborativa en la realització de les tasques dins d'un equip, entenent que es treballa per a un objectiu comú, amb responsabilitat, empatia i respecte per l'altre.

#### **4. Competència digital**

L'augment de la complexitat exigeix el domini de múltiples eines i recursos tecnològics, digitals, culturals i lingüístics, per apropar-se a un món més global i sostenible. La competència digital implica l'ús segur, saludable, sostenible, crític i responsable de les tecnologies digitals per a l'aprenentatge en el treball i per a la participació en la societat, així com la interacció amb les esmentades tecnologies.

Inclou l'alfabetització en informació i dades, la comunicació i la col·laboració, l'alfabetització mediàtica, la creació de continguts digitals (inclosa la programació), la seguretat (inclòs el benestar digital) i les competències relacionades amb la ciutadania digital, la privacitat, la propietat intel·lectual, la resolució de problemes i el pensament computacional i crític.

Inclou també la cooperació, hàbits, civisme i identitat digital. Consisteix en el desenvolupament d'hàbits d'ús segur, saludable, sostenible, crític i responsable de les tecnologies digitals per a l'aprenentatge i la comunicació, prenent en consideració la seguretat (inclòs el benestar digital), la privacitat i la propietat intel·lectual...